REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele BIROURĂ de ANUNŢURĂ: în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe sése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov Administraţiunea, Piaţa mare. Târgul Inului Nr. 30, etaşiu I.: Pe un an 20 cor., pe sése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dustul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 266. Braşov, Sâmbătă 1 (14) Decemvrie. 1901.

Perspective absolutiste.

De când ministru-preşedinte Koerber a făcut declaraţia sa, prin care spunea, că, décă partidele din parlament nu se vor pune pe lucru şi nu vor face cu putinţă guvernului de a corespunde necesităţilor statului, póte urma mai mult decât disolvarea camerei, póte urma chiar sistarea constituţiunei, de atunci ḑiarele nu vorbesc decât de fantoma absolutismului.

Unii iau lucrul mai în serios, alţii sunt de părere, că ameninţarea lui Koerber cu absolutismul este numai o tactică şi are de scop a spăria pe oposanţi şi a-i face sĕ ţină sémă mai mult de aceea ce pretinde guvernul ca neapĕrat în interesul statului.

Organul Cehilor tineri „Narodni Listy“ ḑice, că Cehilor nu li-e frică de sistarea constituţiei şi adauge: „Nu prin forţă, nici prin nimicirea constituţiei va puté fi salvat acest imperiu, ci numai şi numai prin îmbunătăţirea constituţiei în spiritul dreptăţii faţă cu tóte popórele. In semnul acesta numai va puté învinge guvernul, nu însĕ printr'o reacţiune militară-birocratică germanisătóre“.

Cehii, ḑice „Hllas Naroda“ sunt oţĕliţi contra unor furtuni, ca aceea, cu care ameninţă Koerber; ei au arătat bunăvoinţă pe basa actualei constituţiuni, pe care tot-déuna au considerat'o numai ca provisorică, de aceea pot privi liniştit în viitor, fără a-se îngriji de urmări la cas când ar fi nimicit parlamentul.

Ḑiarele partidelor germane din stânga se arată mult mai îngrijate de ceea ce s'ar puté întêmpla. Inafară de pangermani, cari discută declaraţia lui Koerber cu indiferenţă şi par a aştepta chiar cu órecare bucuriă introducerea absolutismului pus în perspectivă, celelalte partide protestéză, fie-care în felul ei, în contra ideei unei lovituri de stat.

Lui Koerber nu-i este numai de a face sĕ se voteze budgetul, ci lucrul de căpeteniă pentru el e discutarea şi resolvarea de către parlament a proiectelor pactului cu Ungaria.

Nu póte fi decât natural, décă în aceste împrejurări cercurile politice din Ungaria urmăresc cu încordată atenţiune cele ce se petrec în Austria.

Scim, că nu numai odată s'a pronunţat în dieta ungară, că Ungaria pretinde, ca în Austria sĕ se susţină constituţia şi parlamentarismul, o pretinde în interesul chiar al dualismului şi al monarchiei.

Mai multe ḑiare din Austria au esprimat însĕ părerea, că Koerber numai în urma unei presiuni din partea ungurésca a pus în vedere posibilitatea unei sistări a constituţiei.

Aceste foi cred, că guvernul ungar speréză a dobêndi mai iute condiţiile stabilite pentru pact dela un guvern austriac absolutist, decât dela „Reichsrath“.

Oficioşii ungurescĭ combat acésta părere, susţinênd, că Szell nu s'a gândit nici la cea mai mică presiune asupra guvernului Koerber, ci stă pe lângă ceea-ce a declarat de repeţite-ori, că vrea soluţiunea pactului pe cale parlamentară.

Presiunea, care pretinde grabnica clarificare a lucrurilor derivă însĕ mai mult din situaţiunea monarchiei faţă cu strĕinătatea. S'apropie terminul pentru încheierea tratatelor cu statele strĕine.

Statele străine nici că sciu încă cu cine vor avé sĕ le încheie, cu un guvern comun austro-ungar, ori deosebit cu fie-care din cele douĕ state ale monarchiei: eventual cu unul, în care domnesce absolutismul fără constituţiă, şi cu altul, unde e în flóre absolutismul constituţional?

Cestiunea pactului, în loc de a-se resolva, se încurcă din ce în ce mai mult.

In dieta ungară *Rakovszky* Istvan a interpelat în şedinţa de eri în cestiunea abusurilor administrative. La desbaterea asupra cassierielor comitatense ia cuvêntul *Haydin* Imre, apărênd proiectul pe motiv, că prin acesta se uşuréză comitatele de multă muncă. *Babó* Mihaly combate proiectul, fiind-că prin acesta se mutiléză autonomia comitatelor. *Szell* Kalman enunţă, că proiectul nu tinde la mutilarea autonomiei, ci la înlăturarea neregularităţilor în administraţia banilor publici. (Aplause). In curênd va presenta dietei întréga reformă administrativă, care va cuprinde 14 proiecte, şi anume: Despre comunele mici, despre comunele mari, despre oraşele cu consiliu regulat şi despre oraşele cu municipalitate independentă, despre capitală, despre comitate, despre scaunele orfanale, despre poliţie, despre higiena publică, despre pragmatica de serviciu, despre afacerile disciplinare şi despre responsabilităţi. (Aplause şi strigăte de Éljen). Autonomia o va respecta: Comitatele şi de acuma înainte vor puté refusa contribuţiile nevotate şi recruţii (Éljen). *Szederkényi* vorbesce contra. Dieta primesce proiectul cu majoritate.

Din senatul român.

In *şedinţa dela 26 Noemvrie* v. a Senatului s'a pus la ordinea ḑilei *discuţiunea rĕspunsului la Mesagiŭ*. S'a dat mai întâiŭ cetire proiectului de rĕspuns prin d-l *Polizu-Micşunescu*. Au vorbit apoi d-l Dr. *Păltineanu* pentru proiect, *Stefănescu* contra, Valerian *Ursian* pentru şi în fine general *Manu* contra proiectului. D. *Manu* a făcut apologia partidului conservator şi făcŭ între altele un lung istoric al situaţiunei financiare în ultimii ani, apoi critică situaţia financiară actuală a tesaurului public şi a diferitelor administraţii, cari nu-şi fac datoria, şi se declară în fine, contra adresei şi contra guvernului.

In *şedinţa dela 27 Noemvrie* v. a luat cuvêntul cel dintâiŭ preşedintele consiliului de miniştri Dim. *Sturdza*. Esaminând cestiunea financiară espune programul financiar al guvernului şi declară, că partidul liberal n'a venit la putere, ca sĕ facă treburile sale, ci treburile ţĕrii. Bună starea financelor atêrnă de progresul însuşi al statului român. Declară, că formula guvernului este, ca constituţiunea sĕ nu fie schimbată, decât numai când interesele ţĕrii o vor cere. In fine spune, că partidul liberal a venit la putere prin necesitatea situaţiunei.

D. P. *Grădişteanu* vorbesce pentru proiect. Aduce mulţumite ministrului instrucţiunei pentru înfiinţarea şcólelor profesionale.

D. *G. D. Pallade*, ministru de finanţe, spune, că are credinţa, că situaţiunea financiară se îndreptéză pe un teren solid şi după cum stau acum lucrurile se póte spera la un sigur echilibriu budgetar. Spune, că până la finele lui Octomvrie a. c. s'au incassat 126 milióne şi speră, că până la Aprilie anul viitor se vor incassa 223 milióne. Încheie cu declaraţia, că toţi trebue sĕ-şi dea mâna pentru a îndrepta situaţiunea.

Discuţia se închide, rĕspunsul se ia în consideraţiă şi se face cetirea rĕspunsului pe paragrafi, votându-se primul paragraf fără discuţiune. La paragraful al doilea P. S. S. *Metropolitului-Primat* ia cuvêntul şi esprimă în numele confraţilor sĕi mulţumiri Suveranului şi guvernului pentru solicitudinea, pe care o arată bisericei. Se votéză apoi şi ceilalţi paragrafi.

In *şedinţa dela 28 Noemvrie* v. se pune în discuţie *convenţia comercială* dintre România şi Turcia.

Prospectele politicei de maghiarisare în Ungaria.

(Fine.)

Cumcă teritoriul de limbă român, atât de compact în Ungaria de sud şi Ardeal, unde în cele mai multe locuri întregul popor, afară de câţi-va proprietari, funcţionari şi alţi câţi-va Maghiari importaţi, este românesc, este fórte fórte îndepărtat de a deveni maghiar, acésta o scie ori-cine, care a avut ocasiune sĕ arunce o singură privire în raporturile de acolo. Mĕsurile aspre ale guvernului şi trufia personală a celor mai mulţi funcţionari şi proprietari maghiari împing poporul formal în braţele „României iredente“. Se înţelege, că cifrele

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

28 Noemvrie.

— Fine. —

Tunurile bubuiau în mod înfricoşător, ér soldaţii români înfruntau cu bărbăţie loviturile duşmanilor.

Insuşi Domnitorul însufleţit de un curagiu antic se espune, merge în mijlocul trupelor, spre a-le îmbărbăta la luptă, unde primesce în faţă bombele turcesci, ér altă dată, după însu-şi mărturia Suveranului, aceste bombe „sburau, suflând şi şuerând d'asupra capului meu, încât nici nu mai sciam din cotro veneau“.

In aceste douĕ ḑile de 30, 31 August cât a ţinut lupta, au pierit numai în rêndurile armatei române 2000 de soldaţi şi 50 de oficeri.

Ţarul Alesandru recunósce printr'o scrisóre dela 5/17 Septemvrie, că soldaţii români au dovedit „un courage héroique“; de aceea „désirant consacrer le souvenir de cette confraternité d'armes“ dăruesce Domnitorului nostru ordinul *Sf. George*, clasa III. Bravura oştenilor Români a fost încununată şi în cele-lalte lupte de isbânḑi atât de strălucite încât au provocat admiraţia neţărmurită a Marelui duce Nicolae, care mărturisia Domnitorului nostru, la 18 Noemvrie:

....„Jai toujours été heureux de reconnaitre la bravoure et les solides qualités militaires de l'armée Roumaine.... et le souvenir de notre fraternité d'armes me restera infiniment précieux.

„Le succès de Rahova appartient tout entier aux armes Roumaines.... Je m'associe, bien cordialement, à la satisfaction, que vous pouvez éprouver, comme Souverain et comme Chef Suprême d'une armée à la quelle Vous avez donné tant de soins... Je trouve moi-même une très grande satisfaction à voir si hautement apprécié Vos mérites militaires“. (Am fost tot-déuna fericit de a recunósce bravura şi solidele calităţi militare ale armatei române şi amintirea fraternităţii nóstre de arme îmi va rĕmâné infinit de preţiósă. Succesul dela Rahova aparţine întreg armelor române. Eu mĕ asociez din inimă la satisfacţiunea, ce puteţi simţi, ca Suveran şi şef suprem al unei armate, căreia i-aţi dat atâta îngrijire... Eu însu-mi găsesc o fórte mare satisfacţiune.... vĕḑênd apreciate atât de mult meritele vóstre militare).

Cu tóte aceste biruinţe parţiale, Plevna cea îngrozitóre spre care erau concentrate mintea şi inima Domnitorului nostru, rĕmâné încă neclintită, deşi era asediată de mai multe luni de ḑile. Prinţul Carol hotărî pentru ḑiua de 28 Noemvrie, sĕ facă o supremă încordare. Acest moment decisiv cădé tocmai în ceasul, în care Osman-Paşa avea de gând sĕ părăsésca Plevna, din pricină, că isprăvise provisiile, încercând sĕ-şi croiésca drumul prin chiar mijlocul trupelor aliate. Decât armata lui Osman-Paşa este isbită în faţă, în momentul pornirei din Plevna, de corpul grenadirilor ruşi, ér în cóstă îi cădeau glónţele soldaţilor români. Domnitorul apoi ordonă trupelor române sĕ dea un puternic asalt, în care soldaţii noştri desfăşurară şi de astădată o vitejie de adevĕraţi eroi, espunêndu-şi braţele şi piepturile glónţelor vrăşmaşe cu o admirabilă uitare de sine. Ce e dreptul, în urma acestui eroic asalt, Turcii ridicară stégul alb, în ḑiua neuitată de 28 Noemvrie, la un-spre-ḑece ceasuri şi un sfert, căci Osman-Paşa fusese rănit. Atunci Domnitorul nostru întră în Plevna, în mijlocul entusiasmului nedescris şi a strigătelor nesfîrşite de: ura! scóse cu putere din piepturile trupelor sale biruitóre. Prinţul Carol apoi se duce la vitézul Osman-Paşa, care se afla într'o trăsura sub escorta călăraşilor români şi-l felicită pentru „eroica lui apĕrare“. Acum 40.000 prisonieri printre cari 10 paşale, 128 de ofiţeri superiori, 2000 ofiţeri inferiori, 77 tunuri, multe arme şi drapele erau în mânile trupelor aliate. Ast-fel Plevna, acest Termopyle modern, căḑù definitiv, mulţumită în mare parte virtuţilor militare ce caracterisau atât óstea română, cât şi pe Suveranul Ţĕrii. Pressa din lumea întrégă ridica în slava ceriului eroismul armatei române, ce se distinsese într'un mod atât de strălucit. Ér Ţarul Alexandru al II-lea felicită telegrafic pe Domnitorul nostru „de la brillante

BCU Cluj / Central University Library Cluj

cu carĭ se operéză din partea maghiară cu o dibăcie uimitóre vorbesc după gustul lor, când vii însă la fața locului, vedĭ că lucrurile stau cu desăvîrșire altfel. In cercurile administrației locale se scie fórte bine, că aicĭ nu au de a face de loc cu amicĭ ai maghiarismului și ar fi trebuit să-șĭ dea deja de mult sémă, că de o maghiarisare a părților acestora nicĭ vorbă nu póte fi. Ar trebui decĭ să procedeze cu multă precauțiune prin locurile unde este aglomerat atâta material esplosibil. Se pare însă, că atarĭ considerațiunĭ înțelepte sunt lucrurĭ necunoscute. Din contră se pun cu mult zel pe căutarea unor pretinșĭ spionĭ și misionarĭ ai „Irredentei Române", un lucru care în anumite împrejurărĭ pentru cercetătoriĭ scienționĭ póte deveni fórte neplăcut și póte conduce la unele șicane, la carĭ nu s'ar aștepta cine-va într'o țéră civilisată a Europei centrale. Fie-care din aceste măsurĭ neliberale, într'o țéră cu guvern pretins liberal, adaogă nou material esplosiv către cel vechiu și înstrăinéză și mai mult massele Nemaghiarilor de către puterea centrală.

Va să dică visul maghiar despre un mare imperiu cu o populațiune de două-decĭ până în trei-decĭ milióne de ómenĭ, carĭ se vorbéscă limba maghiară ca limba lor maternă, va rămâné un vis. Maghiarii, ce e drept, șĭ-au dat și-șĭ dau tóte silințele, ca să ajungă acest scop, acésta trebue s'o recunóscem. Ei au și obținut óre-carĭ resultate. Și ar fi obținut și mai multe, în tot casul s'ar fi apropiat și mai mult de ținta lor, décă ei atât de sus, cât și în contactul privat n'ar fi dat și n'ar da mereu în cap naționalităților. Raporturile pentru dênșii erau cât se póte de favorabile. Nisce schimbărĭ neprevĕdute a raporturilor etnice în Europa centrală, unde Maghiarii nu trebuiau să șĭ misce nicĭ degetul mic și totușĭ fructele cópte le-au căduț în póllă, apoi tradițiunile și prejudițiile de tot felul glăsuiau în favorul lor; reputația lor ca popor nou, interesant, exotic, ambiția lor nemărginită, tóte acestea făceau ca inimile tuturor să fie ale lor. Ei au fost înălțațĭ pe un piedestal, care nu era de loc în proporție cu importanța lor reală. Către acestea mai trebue să adăugăm, că acéstă mică națiune în adever posedă un talent estraordinar organisatoric. Pe de altă parte trebuia să recunóscă, că terenul pentru maghiarisarea întregei țărĭ nu era de loc preparat. Acela, care a cutreerat odată țéra Maghiarilor și țările vecine, trebue să fi venit la convingerea, că idiomul maghiar este un idiom cu desăvîrșire local și isolat; el este isolat și separat de multele idióme indogermane chiar acasă în țéra lui, prin urmare cu atât mai puțin a putut în timpul esistenței sale de o mie de anĭ, să prindă rădăcinĭ în vr'una din țările vecine.

Acésta îțĭ face o impresie ciudată. Imediat, ce ai trecut frontiera, fie la nord, fie la sud, fie la ost, fie la vest, limba maghiară și ființa maghiară au dispărut dintr'o lovitură, par' că s'ar fi cufundat în pământ. Eu din propria mea experiență nu cunosc o altă limbă de o importanță atât de locală, ca cea maghiară. Étă chiar și limba cehă încă a prins rădăcinĭ într'o parte a țărilor vecine și afară de acésta mai are un puternic sprijin în dialectele înrudite ale altor tulpine slave, ca d. e. în limba Slovacilor, carĭ numără trei milióne. In măsură mai mare, decât limba maghiară, îșĭ are propria sa sferă culturală limba suomifinică, cu tóte că Finnlanda însășĭ nu numără mai mult de trei milióne locuitorĭ, totușĭ influența culturală a acestei limbĭ se întinde departe în Rusia de nord și de vest, în teritoriul Lappilor până prin Skandinavia. Despre *limba românéscă*, nicĭ nu póte fi vorbă, când este de a fi asĕmănată cu cea maghiară, deóre-ce limba românéscă este limba maternă a multor milióne de locuitorĭ din Ungaria și Transilvania, apoi într'o bună parte a Rusiei de sud-vest, și pe icĭ pe colo în tótă peninsula balcanică de nord și centrală, până la marea Adriatică; Morlacii (=Maurovlachĭ, adecă valachii negri) sunt tot Românĭ, chiar și în Asia mică locuesc Românĭ.

Deja prin faptul, că limbei maghiare îi lipsesce cu desăvîrșire acéstă sferă culturală și de interese, o adevĕrată maghiarisare a întregei țărĭ, este — blând judecând lucrul — fórte inverosimilă. In viața popórelor momentele hotărîtóre, abstragênd dela anumite agitațiunĭ momentane, sunt momentele practice economice. Deja de pe acuma, când prima amețélă a ideei panmaghiare a început să cedeze unor considerațiunĭ mai sobre, începe lumea maghiară a-se convinge, că maghiarisarea Ungariei, așa după cum s'a început, ar însemna a încunjura țéră cu un zid chinezesc. Acéstă convingere în curênd va fi stăpânitóre.

Din strĕinătate.

Noul tarif vamal german. Resumatul desbaterilor de până acum în „Reichstag" este după diarul „*Freisinnige Zeitung*" următorul:

Nu mai esistă nicĭ o îndoială, că în urma încheierei primei desbaterĭ, proiectul va fi înaintat unei comisiunĭ compuse din 28 de membrii. Comisiunea acésta îșĭ va începe lucrările după anul nou. „*Freisinnige Zeitung*" socóte, că opositia din „Reichstag" în contra tarifului vamal dispune de peste 117 voturĭ. Din contră, sunt 280 de deputațĭ, carĭ susțin proiectul; ba unii dintre aceștia cer o urcare și mai mare a taxelor. Între aceste două partide, centrul e cel care va decide.

După declarațiunile făcute de oratorii majorității în decursul desbaterilor, se prevede, că comisiunea va decide sporirea și mai mare a taxelor agricole și introducerea unor taxe pentru produse agricole, pe carĭ proiectul în discuție le scutesce de vamă.

Cu tóte acestea nu se póte presupune, că hotărîrile comisiunei vor merge până la împlinirea pretențiunilor conservatorilor, astfel cum le-a formulat contele Schwerin. Décă însă conservatorii vor stărui pentru îndeplinirea pretențiunilor lor, atuncĭ e posibil, ca la urma urmelor să se formeze o mică majoritate în contra tarifului vamal. E de așteptat — conchide diarul german — că conservatorii nu vor face să depindă sórtea proiectului de realisarea cererilor lor.

Solidarisarea antisemiților francesĭ. Marea întrunire antisemită ținută la Nancy, la care au luat parte peste două mii de antisemiții, a proclamat în mijlocul unui mare entusiasm solidaritatea și strînsa legătură dintre antisemiții „Marelui occident frances" și cei din „Liga patrioților". În orașul Nancy, în acéstă cetăde a antisemitismului, Francesii uniții prin inimă și prin convingere au aclamat ideile pentru carĭ au luptat și luptă Drumont, Jules Guérin și ceilalțĭ corifei ai mișcărei *antisemite din Francia.*

Cel dintâiŭ, care a vorbit, a fost *Lemaître*, președintele „Patriei francese", care defaimând republica spune, că adevĕrații Francesĭ s'au înșelat când au crediut, că republica însemnéză libertate, căcĭ acéstă libertate a fost bună numai pentru jidanĭ, ér Francesii bunĭ patrioțĭ ca Guérin, Déroulède, Habert, au fost trimișĭ peste frontieră. Dênsul încheie arătându-șĭ mulțumirea sa, că la fruntaria Franciei s'a cimentat unirea grupărilor patriotice.

Lui Lemaître îi urméză *Cavaignac*, care vorbesce mai mult de guvernul actual frances, numindu-l un guvern sectar jidovesc și francmasonic, espunênd legile votate și măsurile luate în favorul Jidovilor.

Fórte căldurósă și plină de patriotism a fost cuvêntarea generalului *Mercier*, care face apel la unirea tuturor Francesilor pentru a da țărei un guvern potrivit, un guvern adevĕrat de apărare națională în locul actualului cabinet, care este un guvern pseudo-apărător, pseudo-republican.

Urméză Charles *Bernard*, representantul „Marelui occident frances" de rit antisemit. El arată necesitatea imperiósă, pe care o cerea chiar interesele țărei, ca Liga patrioților să fie unită cu antisemiții pentru a puté lupta mai cu succes contra coaliționei Jidovilor cu jidoviții dela putere. Descrie pe larg influența finanței jidovescĭ în rolul pe care l'a jucat în afacerea Dreyfus. Arată apoi influența, pe care o au Jidovii nu numai în Francia, ci și în celelalte țărĭ și pericolul la care este espusă Francia, zarvele scandalóse la care au dat nascere Jidovii din Francia și rĕspândirea socialismului și a cosmopolitismului. Bernard încheie arătând câtă influență va avé în viitórele alegerĭ acéstă unire.

Planurile Prințului Tuan. După scirĭ sosite din China, prin Columbia britanică, prințul *Tuan* și generalul *Tungfusiang* au de gând să năvălésca din Mongolia în China de nord. Planul lor e, ca în primul rênd să cuprindă Șanzi și Pejhuan și apoi pe basa acésta de operațiune să cucerésca și cealaltă parte a Chinei. Décă le va succede acésta, vor începe rĕsboiul de estirpare în contra strĕinilor.

Englesii nu vréu pace. *Chamberlan* Austin, fiiul ministrului Chamberlain, desminte scirea diarelor, că guvernul engles ar avé de gând să facă propunerĭ de pace. Guvernul engles — dice el — *nu póte primi, decât necondiționata capitulare a Burilor.*

Din țéra Chazarilor.

Dilele acestea a apărut în limba maghiară o carte intitulată „Kazár földön". Autorul ei este cunoscutul scriitor Bartha Miklós, fost prietin intim al lui Egan, care șĭ-a terminat misiunea ca comisar guvernial în mod atât de tragic, așa că nicĭ astădĭ nu se scie, murit'a lovit din întêmplare de glonțul puscei sale, orĭ, adus într'o stare de surescitație nervósă prin administrarea vr'unui medicament dat de dușmanii săi, șĭ-a luat singur viața?

Cuvêntul „chazar" este o invenție a unei părțĭ a pressei maghiare, care ar vré să facă antisemitism și nu prea îndrăsnesce să spue pe față, că luptă contra jidovilor. Acéstă presă a inventat numele de „chazar" sub care numire cuprinde pe jidovii habotnicĭ imigrațĭ în ultimele decenii din Galiția, pentru a-i deosebi de jidovii „civilisațĭ" din țéră, carĭ se dau de „Maghiarĭ".

Deosebirea acésta însă nu numai că e ridicolă, dér nicĭ de înșiși jidovii „maghiarĭ" nu e acceptată, dovadă solidaritatea cea mare pe care a manifestat'o tótă pressa jidovéscă în afacerea „Chazarilor", luațĭ la ochiu de repausatul comisar guvernial, Egan.

Cartea lui Bartha se ocupă așa-dér cu miseria Rutenilor și cu asuprirea lor din partea Jidovilor.

Étă pe scurt conținutul cărții după recensiunea diarului „Hazánk":

„In primele capitole, Bartha îșĭ marchéză liniile problemei sale. Nu este aicĭ vorba — dice el — de religie; aicĭ este vorba de o rassă, care a întrat de contrabandă în părțile superióre ale patriei nóstre și a tăbărît pe indigeni, cum tăbăresce mucegaiul pe organismul viu. Invasia acésta a dat peste un popor, care și de altmintĕrĭ era supus la o mulțime de alte miserii. Acolo, unde poporul rutean cu sudorĭ crunte abia abia stórce atâta din pământul neroditor, ca să pótă trăi, domeniul lui Schönborn întreține 200,000 de jugĕre numai ca grădină pentru animale sălbatice, cerbĭ și mistrețĭ. Pădurea acésta înconjóră satul și n'are voie nimenĭ să între în ea, decât cu țidulă; nicĭ macar fetițele nu pot să culégă acolo fragĭ. Și când s'a făcut comasarea, au întins domeniul până în sat, ér hotarul satului s'a mutat dincolo de pădurĭ pe locurĭ sterpe, unde îțĭ trebuesce 2—3 ciasurĭ și câte o jumĕtate de dĭ, ca să pĕtrundĭ prin locurĭ neumblate, prin păraie fără podurĭ, prin prăpăstii. Fiarele din pădure, Ruteanul n'are voie se le împusce

---

part que votre armée y a prise" și spre a eternisa acéstă memorabilă dĭ, îi acordă (1/13 Februarie 1878) cel mai mare ordin „Sf. Andreiŭ", împodobit cu spade, oferit până acĭ numai de trei orĭ dela înființarea lui. De-asemenea, Marele duce Nicolae scrie Domnitorului nostru, la 5 Decemvrie 1877:

„Les resultats brillants qui viennent d'être obtenus près de Plevna sont dus en grand partie á la coopération de la brave armée Roumaine, aussi bien qu'à l'impulsion que les troupes alliées recevaient de leur Commandant immédiat dont elles admiraient et imitaient l'activité, le courage et le dévouement á son devoir de soldat". (Resultatele briliante, carĭ fură obținute la Plevna, se datoresc în mare parte cooperațiunei bravei armate române precum și impulsiunei, pe care trupele aliate le primiau dela Comandantul lor imediat, a cărui activitate, curagiŭ și devotament de soldat le admirau și imitau).

Afară de asta Marele-duce se bucura „de la confratérnité d'armes entre les troupes Russes et Roumaines", precum și de stabilirea „des liens nouveaux entre les deux peuples" (nouĕ legăturĭ între cele două popóre). Din tóte părțile veniau felicitărĭ pentru marele căpitan și vestita lui oștire. Dintre tóte aceste felicitărĭ vom mai aminti numai una singură.

E vorba de telegrama trimisă de împĕratul Germaniei Wilhelm I, care dicea „că a urmărit cu cel mai mare interes operațiunile Domnitorului nostru și bravura trupelor sale. Nu pot să-mĭ esprim mai bine bucuria mea din tótă inima asupra acestor isprăvĭ, decât dăruindu-țĭ ca drept dovadă ordinul meu milităresc „Pour le Mérite". Acest dar va fi de sigur de valóre pentru tine, deóre-ce tu scii, cât de prețios este pentru armata mea acest ordin. Câte primejdii, câte sudorĭ și privațiunĭ n'ai împărtășit tu împreună cu trupele tale, până ce în sfîrșit ai isbutit să sĕrbătorescĭ un frumos triumf prin căderea Plevnei. Dumnedeu să te ajute și de aicĭ înainte".

Astfel împodobit de laurii gloriei, Domnitorul-Erou se întórce către bravii săi soldațĭ, cărora le cetesce următorul ordin de dĭ, pe cât de simplu, pe atât de sublim.

Ostașĭ!

„Străduințele vóstre, nobilele și eroicile suferințe, ceațĭ îndurat, sacrificiile generóse, ceațĭ făcut cu sângele și cu viața vóstră, tóte acestea au fost rĕsplătite și încununate în dĭua, în care îngrozitórea Plevnă a căduț înaintea vitejiei vóstre, în dĭua, în care cea mai frumósă óste a Sultanului, cel mai ilustru și brav general al său, Osman Biruitorul, au fost biruiții și au depus armele înaintea vóstră și a fraților voștri de glorie, soldații Majestății Sale împĕratul Rusiei.

Povestea faptelor mărețe ale trecutului voiațĭ îmbogățit'o cu povestea faptelor nu mai puțin marĭ, ceațĭ săvêrșit, și cartea vécurilor va păstra pe neștersele ei foi numele acestor fapte, alăturĭ de numele vostru. — Atuncĭ când veți ajunge la căminele vóstre, în orașele, satele și cătunele, în carĭ v'ațĭ născut, veți spune părinților, fraților și rudelor vóstre, ceațĭ făcut pentru țéră. Bĕtrânii vĕ vor asculta, amintindu-șĭ din vremile de mărire ale neamului românesc, de care au audit din moșĭ-strĕmoșĭ, tinerii vor vedé în voi esemplul însuflețit al datoriilor viitóre, ér mărețа figură a României va privi mândră și liniștită, căcĭ veșnică îi va fi viața, pe câtă vreme va avé fii cu inimĭ calde și brațe voinice ca ale vóstre".

Étă de ce dĭceam adineaorĭ, că dĭua de 28 Noemvrie se va pomeni de vecĭ în analele istoriei nóstre, deóre-ce în acéstă dĭ avem apoteoza vitejiei strămoșescĭ, și proclamarea independenței României în scăpăratul glónțelor. Tot de-odată acum se împlinea visul de aur al Domnitorului nostru, vis destăinuit regelui Prusiei Wilhelm I, încă dela 7 Aprilie 1866 când dicea:

„Pentru moment voiŭ recunósce suzeranitatea turcéscă, însă cu reserva tacită, de-a mă scăpa de ea cu armele în mână și de-a cuceri pe câmpul de rĕsboiŭ independența întrégă a țĕrei, care m'a ales Domn al ei".

Marin Dimitrescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

și veciniu ține focurile aprinse, ca să sperie bestiile, carĭ vin să-i mănânce recolta. Bartha e de părere, că acest domeniu să-l ia statul în administrare, lucru, pe care de altfel Egan nu-l propusese, mulțumindu se cu ocrotirea Rutenilor de invasia chazarească. Bartha e de părere, că miseria poporului s'a început cu regularea domeniului și s'a încoronat cu domnia chăzărească.

„Pe Maghiarii de religiune jidovéscă (!) îi face atenţĭ Bartha, să nu generalisezo și să nu facă din cestiunea chazarilor cestiune jidovéscă. Vedem însă cât de puțin i-au primit sfatul în pressă și în dietă. Și totuşĭ chazarul este o specie de ómenĭ, care nu învață, nu se cultivă, nu se spală. Face gheșefturĭ și sporesce prin mulțimea copiilor. Pune jurământ falș, este incendiar și păgubesce pe dușmanul său. Pîrăsce fără motiv și mituesce unde póte, corupe pe tóta linia. Vinerĭ séra aprinde lumînările și se scaldă în zama rituală, se închină cu glas tare și înșélă pe tăcute. De pe pământ jupóie scórța creatóre și de pe ómenĭ pielea.

„Imigrarea acestei rasse parasitare s'a început la 1868. Rusia i-a alungat pe cei mai rĕi, ér România de dragul congresului din Berlin n'a vrut să-şĭ sacrifice poporul și n'a lăsat să-i între în țéră chazarul (??), pe cum nu-l lasă nicĭ astădĭ (?). A venit decĭ la noi în tótă libertatea.

„Bartha descrie în colorĭ vii cum se furișéză chazarul pe la strimtórea dela Verecke, cum se stabilesce în comunele, unde la 14 locuitorĭ se vine câte un imigrant. Incetul cu încetul devine proprietar, ér țĕranul robul lui. Acésta se face mai ales prin mijlocirea rachiului. Bartha citéză exemple: Un Rutean a plătit pentru un împrumut de 5 fl.—600 fl. și păn în ḑiua de astădĭ tot i-a mai rămas dator chazarului. Nefind jurământul ritual, mișelul scapă din orĭ-ce încurcătură ca un țipar.

„Al doilea mijloc de ruinare este escrocheria cu vitele: Chazarul cumpĕră vitele, țĕranul le hrănesce. Când le vinde, țĕranul primesce 10 fl. Chazarul 80 fl. Astfel trece în proprietatea Chazarului casa, pământul, vitele și oile Ruteanului.

„Étă cum o parte a poporului lui Rákóczy, ajunge sclavul Chazarului, ér altă parte ia lumea în cap și în locul lui rămâne o rassă parasitară și în privința naționalităţii și a patriotismului improductivă.“

Recensiunea din „Hazánk“ se ocupă mai departe cu descrierea acțiunei de salvare a ministrului Darányi și cu activitatea lui Egan.

SCIRILE DILEI.

— 30 Noemvrie v.

Convenţiă de estradare. Ministrul ungurese de justiție Al. *Plosz* a presentat dietei un proiect de lege despre inarticularea convenţiei de estradare a criminalilor cu regatul român. Convenția conține 36 puncte, în carĭ se espun casurile de crimă pentru carĭ trebue să se facă estradarea. Pentru fapte punibile politice estradarea nu-i permis să se întâmple afară de casurile când e vorba de fapte, ce involvă în sine criteriul unui atentat față de capul statului séu persónele din casa domnitóre. Estradarea se face pe cale diplomatică. Estradarea are loc numai atuncĭ, décă individul urmărit séu pedepsit a comis crima în afară de teritoriul statului dela care se cere estradarea, și décă fapta punibilă are ca urmare, atât după legile române, cât și după legile ungare, o lipsire a libertăţii personale pe timp de cel puțin un an.

Decorarea unui țĕran român. D-l Ministru al afacerilor străine român a adresat Regelui Carol următorul raport: „*Sire*, D-l Filimon Damian, din Nicorescĭ, judeţul Tecuciŭ, plin de rîvnă pentru propășirea morală și materială a poporului, a clădit în Nicorescĭ, din averea câștigată cu propria sa muncă, un local de școlă cu două clase și cu locuință pentru doi învĕțătorĭ, așeḑând în apropierea ei și o cișmea, a cărei apă limpede a adus'o cu însemnate cheltuelĭ din depărtare. Cred, că acéstă faptă merită a fi adusă la cunoscinţa Maj. Vóstre ca o mângăere pentru bine-făcătorul concetăţenilor săĭ și spre pildă și altor bunĭ patrioţĭ și creștinĭ, ér ca un semn vĕdit al înaltei și părintescei Maiestăţei Vóstre bune voinţĭ, Vĕ rog, cu cel mai profund respect, să acordaţĭ d-lui Filimon Damian, Ordinul Coróuei, în gradul de Cavaler. Décă Maiestatea Vóstră va aproba acéstă propunere, O rog respectuos să binevoéscă a semna aci alăturatul proiect de decret“.... In urma acestui raport, Regele a bine-voit să semneze decretul de decorare.

„Sĕmănătorul“ se va numi noua revistă literară săptămânală, ce va apare în 2 Decemvrie v. a. c. sub direcţiunea d-lor A. *Vlăhuță* și G. *Coșbuc*. Abonamentul pe an 10 lei. Redacția și Administrația Bucurescĭ. Strada Regală 6.

Vacanţa de Crăciun a dietei. Erĭ s'a ținut ultima ședință a dietei ungare înainte de vacanța de Crăciun. S'a continuat desbaterea proiectului de lege despre cassele comitatense. A vorbit și ministru-președinte Szell reflectând la vorbirile, ce s'au ținut până acum. Prima ședință după Crăciun se va ține, probabil, în 7 Ianuarie 1902.

O visită la Românii macedonenĭ. In 23 Noemvrie n. a sosit în portul Salonic fostul metropolit primat *Ghenadie* însoțit de un archimandrit și un diacon. P. S. Sa a visitat a doua ḑi consulatul român din Salonic, apoi școla comercială și primară română, unde — spune „Cronica“ — a rămas încântat de ținuta elevilor cum și de modul cum ei au întonat în mai multe vocĭ diverse cântece bisericescĭ.

Comitetul macedonean și răpirea misionărei Stone. Se vorbesce érăși de amestecul comitetului macedonean în afacerea răpirei misionărei miss *Stone*. „Wiener Journal“ află din Sofia, că brigandii au declarat, că răpirea e făcută cu *scop politic* și că ei au lucrat din patriotism. Ce-o fi adevĕrat din scirea acésta, nu se scie încă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru masa studenţilor românĭ din Brașov. D-l profesor Andreiŭ *Bârseanu* a binevoit a dărui pentru masa studenţilor din Brașov suma de *10 coróne* din incidentul ḑilei sale onomastece de astădĭ. In amintirea soțului séu poetul Andreiŭ Mureșianu a dăruit d-na *Susana Mureșianu* cor. *10* — La fondul „Iordan Munteanu“ pentru masa studenţilor au contribuit d-nii Iulius *Binder* cor. *14* și Heinrich *Binder* cor. *10*. — Primésca nobilii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcţiunea școlelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Mandatul lui Wolf. In cercurile parlamentare din Viena se vorbesce, că Wolf a declarat amicilor săĭ, că la cas de-l vor realege deputat, primesce mandatul și va întra érăși în partidul național german.

Incoronarea Regelui Eduard se va face în Iunie anul viitor.

Premiul Nobel pentru pace s'a împărțit jumĕtate lui *Dumont* și jumĕtate lui Frederic *Passy*. Ambrii au lucrat tórte mult pentru rĕspândirea ideii de pace universală.

3. **Experienţa de mai mulţĭ anĭ** au constatat, că la suferinţe de stomac folosirea cunoscutelor *prafurĭ seidlitz ale lui Moll*, au efect vindecător, și sunt de preferit altor medicamente. Intăresc stomacul și curăță sângele. Prețul unei cutii originale 2 coróne. Se pot căpĕta ḑilnic prin postă cu rambursă, dela farmacistul A Moll liferantul curții din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă să se cĕră preparatul A. Moll provĕḑut cu marca de contraventie și subscriere.

La „masa studenţilor“ dela gimnasiul gr. or. român din Brad au binevoit a contribui ca binefăcătorĭ ajutătorĭ prin:

A) D-l Petru *Doagă* econom Reșița română: 1) Ioan Popovicĭ oficiant Reșița, 2) Gheorge Pocrian vice not., 3) Simion Cioran ospĕtar, 4) Vasile Cioran măcelar, 5) Iosif Căidan, 6) Ioan Vida econ.. 7) I. Iovan econ., 8) Ioan Belcia econ., 9) Traian Belcia econ., 10) Kutscheraer Ioan măcelar, 11) Anton Muntean croitor, 12) Michail Lesmofsky ospĕtar, 13) Ioan Jian lăcătar, 14) Petru Cristoi econ. Locenĭ, 15) Iosif Iova lăcătar, 16) d-șora Maria Stancovicĭ, 17) Michail Simu învĕț., 18) Ioan Borlea v. prim., 19) Anton Veselovsky, 20) Mihail Baiau, 21) Stefan Iovan econom, 22) N. Iurca înv. Vasiova, 23) Engleitner Ferdinand, 24) Ioan Dógă comerc.. 25) P. Stefani papucar Ezeriș, 26) George Lungu Dogoacia câte 1 cor.; 27) Petru Doagă econ. Reșița, 28) Cristian Pătășan măcelar, 29) Nicolae Marta propr., 30) Lemin Pateșan ospĕtar, 31) Ioan Ferariu not., 32) Șt. Albu înv., Reșița, 33) vĕd. Maria Stancovicĭ câte 2 cor.; 34) Galgoti Caroline, 1 cor. 40 banĭ; 35) Ioan Buldurĭ 20 b.; 36) Ioan Crăciun econ. 40 b.; 37) George Birlea econ. 40 b.; 38) Ionaș Stefan lăcătar 60 b.; 39) Ioan Stefan lăcătar 60 b.; 40 Sêrbul Șandor 80 banĭ; 42) Ciriţa Vasilie 80 banĭ.

B) D-l Nicolae *Floreseu*, propr. Ighiu: 1) Nicolae Florescu, propr. 20 cor. membru pe viéță, 2) Muncuș-Cricău, 3) Anghel, 4) I. Frâncu, 5) Simion Moldovan, 6) Nicolae Crisea, not., 7) Vasile Teisa, preot, 8) Vasile Barbu, preot, 9) Ioan Magda, 10) Procopiu Costea, preot Ighiel, 11) Antoniu Cricovan, Alba-Iulia, 12) Alexiu Neagoe, preot Tibru, 13) Victor Oțoiu, preot Mesentea, 14) Candian Suciu, preot Magina, 15) Iuliu Moldovan, înv. Totoiŭ, 16) Gh. Gherasim, propr. Alba-Iulia, 17) Moise Meteșiu, not. Cricău, ca membri ordinarĭ, câte 1 cor., 18) Ioan Domșa, Ighiu, 1 cor., 19) Ioan Pop Bradescu, preot, 20) Georgiu Cadariu not., 21) Ioan Ursa câte 2 cor., 22) Antoniu Pop Bucerdea 5 cor., 23) B. Andrea, preot Ighiu 40 banĭ, 24) Ioan Maxim, preot Ighiu 60 banĭ, 25) Nicolae Mărginean Ighiu 40 banĭ.

C) D-l Alecsiu *Verzea*, paroch Satulung: 1) Alecsiu Verzea paroch, 2) Maria V. Sassu, Brăila, 3) Volumnia Gabrielescu, 4) Romul Verzea, preot Satulung câte 2 cor., 5) Mateiu V. Sassu, stud. și 6) Ioan R. Butu, propr. câte 1 cor.

D) 1) D-na Cornelia Dr. *Ponescu* n. Zigre, Lipova, întru aniversarea căsătoriei părinţilor d-sale Nicolau Zigre și Maria Poybarĭ din Oradea-mare a dăruit 10 cor., Romul Polis, Sikló, 1 cor.

Cea mai profundă mulțumită se esprimă marinimoșilor binefăcătorĭ.

Comisiunea administrativă.

Crima unui student din Berlin.

„Étă din nou un omor, care merită să ocupe loc în analele causelor celebre. Vĕ trimit o dare de sémă detailată pentru că nicĭ-odată n'au eșit la ivélă cu mai multă evidinţă, de cât în acest proces ravagiile, ce le pot causa într'un creer deschilibrat paradoxele nonșalante séu ironice ale marilor nihiliștĭ“. Așa începe o corespondenţă din Berlin cu data de 8 Decemvrie, ce o publică „Figaro“.

Un tinĕr student în drept cu numele Hans Fischer avea nenorocirea de a fi tórte urît. Cu tóte acestea reuși să câștige dragostea unei tinere fete din Eisenach cu numele Martha Amberg, pe care apoi bănuindu-o de necredinţă o omorî. Étă o parte din interogatorul séu dela curtea cu Juraţĭ:

Preș.: D-ta în Oct. 1899 te ocupai cu studiile? Cât timp erai în gimnasiu, te-ai ocupat și cu filosofia?

F.: Da. Eu sunt urît. Am un esterior respingĕtor și am făcut esperienţa, că camaradii mei și unii dintre profesorĭ mă tratau cu rĕcélă din causa acésta și din alte cause.

Președ.: Va să ḑică pentru aceste motive te-ai ocupat cu filosofia?

F.; Da. Simţiam că ómenii nu mă puteau suferi și am început a mă deprinde a trăi isolat. In curênd se desvoltă în mine dispreţul ómenilor.

P. Ce filosofi ai cetit?

F.: Pe Nietzsche și pe Schopenhauer.

Preș.: Mai bine făceai, décă ai fi cetit cartea despre resbelul galic, decât operele unui filosof, care a înebunit. Ai cetit și ceva cărţĭ religióse?

F.: Da. *Viéța lui Isus* de Strauss și cea de Renan.

Preș.: Care e după părerea d-tale tendinţa lui Schopenhauer?

F.: Dispreţul ómenilor.

Preș.: Și a lui Nietzsche?

F.: Că n'ar fi nicĭ o nenorocire în lume décă n'ar esista ómenii.

Hans Fischer istorisesce apoi scena crimei:

„Noi ne plimbam împreună. Eu îi strîngeam mâna. Ea voia să mă sărute, dér nu i-am permis. Căcĭ décă o lăsam să mă sărute, n'aș mai fi avut tăria de a o omorî. Ea începù să plângă, spunênd că eu nu o mai iubesc. Atuncĭ îi trecui brațul pe după talie, ér dênsa îșĭ lăsà capul pe pieptul meu. Eu o întrebai, décă și-a luat rĕmas bun dela mama sa? Ea nu înțelese întrebarea. Atuncĭ scosei revolverul și țintii. Ea țipà din tóte puterile: „Walther!“ și căḑù la pământ. Când o vĕḑui jos, mă repeḑiĭ la ea și o rugai, să nu móră, dér ea era deja mórtă. Eu o sărutai și fugii“.

Preș.: Eu credeam că ai vrut să te omorĭ și D ta? Și D-ta vĕd că trăescĭ încă!....

F.: Din nenorocire. Când am vĕḑut tînĕra fată plină de sânge, eu am fost prea laș pentru a mă omorî.

Fischer a fost condamnat la 10 anĭ muncă silnică.

SCIRI ULTIME.

Bruxella, 12 Decemvrie. „*Memorial Diplomatique*“ spune, că guvernul engles a încunosciinţat puterile, că rĕsboiul din Transvaal se va sfîrși până în Martie 1902. La locurile competente acésta se esplică așa, că Anglia s'a obosit în rĕsboiŭ și că cea mai însemnată parte a populaţiunei *doresce pacea*. Totul derivă din jertfele zadarnice de sânge și banĭ, ce le-a adus Anglia până acum. După cea mai nouă listă a pierderilor: au *căḑut 900* ofițerĭ și *18,348* soldaţĭ; au fost *rănițĭ* orĭ prinșĭ *1559* ofițerĭ și *14.286 soldaţĭ*, au devenit *invalidĭ 2612* ofițerĭ și *60,262* soldaţĭ. Cu totul *97,967 ómenĭ*. Décă adaugem la acésta colosalele cheltuelĭ ale rĕsboiului până la Aprilie 1902 cu *172,617,000 funţĭ* e ușor de esplicat, de ce Anglia s'a săturat de rĕsboiŭ. — În ce privesce pe Burĭ, ei nu stau tocmai așa de rĕu cum pretind corespondenţii ḑiarelor englese. Partea sudică a coloniei Cap e în stăpânirea lui *Theron* și *Maritz*, ținutul Calviniei îl dominéză *Brand* și *Herzog*, în Oranje *Devett* are mișcare liberă, *Delarey* operéză în partea de sud a Transvaalului, *Botha* dominéză linia ferată Delagoa-Middelberg și Englesii sunt pretutindenĭ în defensivă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Cultivatorilor de

Sămânță de trifoiŭ

din

Comitatele Brașov și Treiscaune.

În unele ținuturĭ ale comitatelor Brașov și Treiscaune recolta de **sĕmînţă de trifoiŭ roșiŭ, bob mare** în anul acesta au fost deosebit de bună, astfel, că pentru sĕmînța de trifoiŭ din părțile acelea plătesc preț mult mai mare, ca ***pentru sĕmînţa obicĭnuită*** și anume din ținuturile indicate pentru

TRIFOIŬ ROȘIU

după calitate pentru **100 Kilograme 48—52 fl. primită acolo și plătită.**

Rog a se trimite probe mai marĭ, indicându-se și cantitatea direct la firma mea în BUDAPESTA.

EDMUND MAUTHNER,

comersant de semințe al curţii c. s. r.,

Budapest VII Rotenbiller utcza 28 szám.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 b. (cu posta 46 b.)

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiunĭ fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Francu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 coróná. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. port o).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Traclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

*

A apărut ***„Cartea sócrelor“*** de Marion, o broşură hazliă de 128 paginĭ, cuprinţĕnd peste 50 de poesii la adresa sócrelor. Broşura ofere lectură fórte plăcută, mai ales pentru ginerĭ. „Cartea sócrelor“ se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov cu preţul de 1 cor. plus 5 banĭ porto.

„Clipe de repaus“ de *Sorcovă*. Un volum elegant, care póte ocupa loc pe masa orĭ-cărui salon. Preţul 2 coróne (Pentru România 2 Lei 50 banĭ) porto estra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special acéstă nouĕ apariţie literară. In acest volum găsim un limbagiŭ frumos românesc şi nişte povestirĭ scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o tótă Se póte procura la Tipografia A. Mureşianu pe lângă trimiterea preţului indicat plus 20 banĭ porto.

„Carnetul Roşu“, *o interesantă novelă nihilistă*, tradusă din germană de *Moşul* O broşură de 104 paginĭ, format octav mic. Broşura oferă o lectură uşóră şi distractivă. —„Moşul“ e cunoscut cetitorilor noştri din numĕrósele sale lucrărĭ publicate în foiţa diarului nostru. Ppreţul cu posta 60 banĭ.

Cursul bursei din Viena.

Din 11 Decemvrie n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.85
Renta de coróne ung. 4%	94 40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.90
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	100.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.95
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	176 50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	146.25
Renta de argint austr.	99.—
Renta de hârtie austr.	98.90
Renta de aur austr.	118.90
Losurĭ din 1860.	141.10
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	15.95
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	667 —
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	658.—
Napoleondorĭ.	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.17½
London vista	239.32½
Paris vista	95.25
Rente de coróne austr. 4%	95 95
Note italiene	93.70

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Decemvrie n. 1901.

Bancnota rom.	Cump.	18.92	Vênd.	18 96
Argint român.	Cump.	18 30	Vênd.	18.34
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.06
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100	Vênd.	101.—

Aviso!
pentru amatorii de bere.
In Restauraţia FORKERT
Strada Têrgul boilor
au sosit
Bere Münchner. Löwenbräu şi Steinbrucher.
5—6.335.

Bucătăriă şi beuturĭ esc. după listă şi abonament.

Restaurantul Hôtel Orient.

Am onórea a aduce la cunoscinţa on. public şi a corpului ofiţeresc, **că am luat asrpa-mĭ**

Restaurantul Hôtel Orient,

dela moşteritorii lui Joh. Habermann. Am angajiat pentru conducerea Restaurantului pe D-l **Wallfisch** cunoscut ca specialist în branşa acésta.

Bucătărie escelentă. Beuturĭ bune.

Serviciu prompt şi cu atenţiune.

Se **primesce abonamente pentru cost** la prând şi séra în şi afară din Restaurant, **cu preţurile cele mai ieftine**, de esemplu orĭ şi ce friptură costă 30 cr. séra.

Mese pentru nunţĭ, societăţĭ închisse, îngrijesce ieftin şi bine. Apeles la o cercetare numĕrósă

Ottmar Pfanndler.

Restaurantul Hôtel Orient.

Bucătăriă şi beuturĭ esc. după listă şi abonament.

Prafurile-Seidlitz ale lui **Moll**

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll şi cu subserierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăţilor celor mai cerbicóse la **stomach şi pântece**, în contra cârceilor şi acrelei la stomach, **constipaţiunei cronice**, suferinţei de ficat, **congestiunei de sânge**, haemorhoidelor şi a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Preţul unei cutii originale sigilate** Coróne **2.—**

Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătorĕscă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilu numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul şi sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **şoidină şi reumatism** şi a altor urmări de rĕcélă. **Preţul unei sticle originale plumbate,** Coróne **1.90.**

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţĭ. **Preţul unei bucăţi** Cor. —.40 **Cinci bucăţi** Coróne **1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută cu marca de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. şi r. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuĕză ţilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se cĕră **anumit** *preparatele provĕdute cu iscălitura şi marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciştĭ **Ferd. Jekelius, Franz Kellemen** şi engros la **D. Eremia Nepoţii, Teutsch & Tartier.**

ABONAMENTE
LA
„Gazeta Transilvaniei.“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe trei lunĭ ..	6 cor.	Pe trei lunĭ ...	10 fr.
Pe şése lunĭ ..	12 „	Pe şése lunĭ ...	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi strĕinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ .	2 „	Pe şése lunĭ . .	4 „
Pe trei lunĭ. .	1 „	Pe trei lunĭ . .	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Sz 7785—1901.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tlkvi hatóság, közhirré teszi, hogy Thois János és Kaufmes János végrehaitatónak Morres György végrehaitást szenvedő elleni 698 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehaitási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbiróság) területén lévő Prázsmár község házánál a prázsmári 4059 sz. tljkvben, 7051 hrsz. ingatlanra 30 kor, a prázsmári 7465 hrsz. ingatlanra 32 kor., a prázsmári 8930 sz. ingatlanra 72 kor., a prázsmári 4059 sz. tjkvb. 16843 hrsz. ingatlanra 48 kor., a prázsmári 4059 sz. tjkvb. 18.000 hrsz. ingatlanra 27 kor., a prázsmári 72 sz. tjkvb. 138 hrsz. ingatlanra 19 kor, a prázsmári 3666 hrsz ingatlanra 20 kor., a prázsmári 4059 sz. tjkvb. 17.496 sz. ingatlanra 48 kor., a 4068 sz. tjkvb. 21.023 sz ingatlanra 303 koronában ingatlanra az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az 1902 **évi Január hó 27 ik napján delelőtt 9 órakor** a prázsmári községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási árón alól is eladatni fognak

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyamnál számitott és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi.

315,1 1 **A kir. törvszék, mint tlkvi hatóság**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.